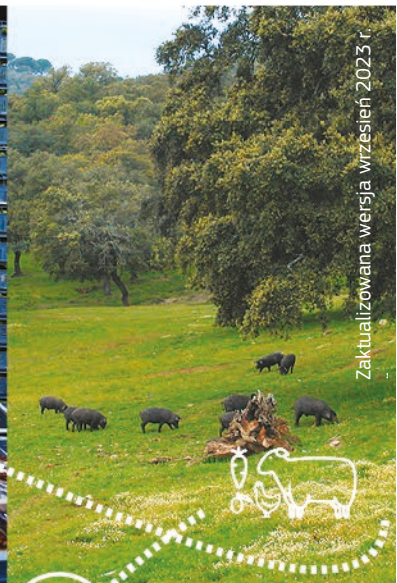

European
Commission

W skrócie:

POLSKI PLAN STRATEGICZNY WPR

Agriculture
and Rural
Development

Plany strategiczne WPR wspierają zmianę w kierunku inteligentnego, zrównoważonego, konkurencyjnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnego, zapewniając długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe. Przyczyniają się także do realizacji działań w dziedzinie klimatu, ochrony zasobów naturalnych, zachowania lub zwiększenia różnorodności biologicznej, jak również poprawy struktury społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich.

Plany WPR obejmują szeroki zakres interwencji mających na celu zaspokojenie konkretnych potrzeb państw członkowskich i ich terytoriów. Zostały opracowane zgodnie z nowym podejściem ukierunkowanym na wyniki i wydajność, a ich celem jest osiągnięcie wymiernych rezultatów w odniesieniu do właściwych celów WPR na szczeblu UE oraz przyczynienie się do realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.

Po raz pierwszy każdy plan WPR określa strategię obejmującą wszystkie główne instrumenty finansowane w ramach WPR: płatności bezpośrednie, wsparcie rozwoju obszarów wiejskich oraz interwencje właściwe dla określonych sektorów rynkowych.

Potrzeby obszarów wiejskich będą również zaspokajane za pomocą innych instrumentów UE, takich jak Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) lub europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne.

Skutki zarówno rosyjskiej agresji na Ukrainę, jak i ekstremalnych warunków pogodowych spowodowanych zmianą klimatu potwierdzają wyraźny związek między bezpieczeństwem żywnościowym a potrzebą przejścia na zrównoważone i odporne systemy żywnościowe. W tym kontekście plany strategiczne WPR oferują szereg możliwości takich jak, na przykład, zmniejszenie zależności od nawozów sztucznych i zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych bez szkody dla produkcji żywności oraz przekształcenia zdolności produkcyjnych sektora zgodnie z bardziej zrównoważonymi metodami produkcji.

Polska przedłożyła pierwszą propozycję planu strategicznego WPR w dniu 22 grudnia 2021 r., po konsultacji z zainteresowanymi stronami. W dniu 15 lipca 2022 r. Polska przedłożyła zmieniony wniosek w odpowiedzi na uwagi Komisji do pierwszego projektu. Komisja zaakceptowała ten wniosek w dniu 31 sierpnia 2022 r. Polska zwróciła się o pierwszą zmianę planu, która została zatwierdzona przez Komisję 20 kwietnia 2023 r. Kolejny wniosek Polski o zmianę został zatwierdzony przez Komisję 30 sierpnia 2023 r. W niniejszym dokumencie przedstawiono niektóre spośród głównych elementów polskiego planu strategicznego WPR.

1. CZY WIECIE, ŻE?

Sektor rolno-spożywczy w Polsce ma duże znaczenie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w skali całego kraju. **Całkowity udział rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa w wartości dodanej brutto (WDB) jest dwukrotnie wyższy od średniej UE.** Polskie rolnictwo charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gospodarstw rolnych i potencjałem rozwoju. Kluczowe wyzwania to zwiększanie rentowności, dochodów i wydajności gospodarstw rolnych oraz wymiana pokoleniowa.

- ➔ W Polsce obszary wiejskie i rolnicze zajmują odpowiednio 85% i 52% obszaru kraju.
- ➔ **Na obszarach wiejskich mieszka około 15 mln osób** — 38% całkowitej ludności Polski.
- ➔ W sumie zidentyfikowano około **1,4 mln gospodarstw rolnych.**
- ➔ Główne sektory to mleczarstwo, hodowla trzody chlewnej, hodowla drobiu i ogrodnictwo.

2. CELE I STRATEGIA PLANU STRATEGICZNEGO WPR DLA POLSKI

Polski plan strategiczny na lata 2023–2027 zakłada zrównoważony rozwój gospodarstw rolnych, sektora przetwórstwa oraz poprawę warunków życia i pracy na obszarach wiejskich. Będzie wspierał ochronę wody, gleby, powietrza i różnorodności biologicznej oraz promował produkcję i wykorzystanie zrównoważonej energii. Skupi się także na drobnych producentach rolnych i dobrostanie zwierząt.

2.1 ZRÓWNOWAŻONA POD WZGLĘDEM GOSPODARCZYM I SPRAWIEDLIWSZA WPR

Polska będzie dążyć do **utrzymania produkcji w sektorach rolnych znajdujących się w trudnej sytuacji**, które są szczególnie ważne ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych poprzez płatności podstawowe i powiązane z wielkością produkcji. Najważniejsze obszary wymagające wsparcia to sektor produkcji zwierzęcej, a następnie sektor uprawy roślin wysokobiałkowych, buraków cukrowych, ziemniaków skrobiowych, pomidorów, truskawek, chmielu, lnu i konopi włóknistych. Utrzymanie produkcji, a tym samym miejsc pracy, jest również ważne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich.

Polski plan pozwoli na wzmożenie wysiłków na rzecz **zmniejszenia różnicy w dochodach** między małymi i średnimi gospodarstwami rolnymi z jednej strony a większymi gospodarstwami z drugiej strony.

Priorytetem będzie również rozwój produkcji żywności wysokiej jakości oraz inwestycje zmierzające do **zwiększenia prorynkowego nastawienia i konkurencyjności gospodarstw rolnych**. Jeśli chodzi o wsparcie inwestycji, młodzi rolnicy i rolnicy ekologiczni mogą korzystać z preferencyjnych warunków (wyższa intensywność pomocy). Plan wspiera również ściślejszą współpracę między rolnikami a sektorem przetwórstwa, a także krótkie łańcuchy dostaw, szczególnie w odniesieniu do małych gospodarstw rolnych i produktów wysokiej jakości.

- Aby promować bardziej zrównoważony podział wsparcia sprzyjający mniejszym lub średnim gospodarstwom, wszystkie gospodarstwa o powierzchni do 300 hektarów mogą korzystać z dodatkowej płatności redystrybucyjnej w wysokości 40 EUR na każdy z pierwszych 30 hektarów. W latach 2023–2027 Polska przeznaczy na ten cel 2 mld EUR. Stanowi to blisko 12% puli środków na płatności bezpośrednie.
- Celem polskiego planu jest wsparcie ponad 2 300 projektów inwestycyjnych w dziedzinie produkcji energii z biogazu rolniczego lub energii słonecznej. Polska zarezerwowała również środki na wspieranie inwestycji w poprawę efektywności energetycznej 2 100 budynków rolniczych przeznaczonych do produkcji rolnej.

2.2 BARDZIEJ EKOLOGICZNA WPR

Przyszłość polskiego rolnictwa zależy od wyeliminowania szeregu słabości, takich jak: małe zasoby wodne w związku z rosnącym deficytem opadów, raczej lekkie gleby, niski poziom ochrony terenów podmokłych, niski areał obszarów rolnictwa ekologicznego, malejąca

różnorodność biologiczna i niezadawalający stan siedlisk przyrodniczych.

Jednocześnie polskie rolnictwo jest zróżnicowane, ma potencjał dostosowania się do zmieniających się warunków i odpowiada na potrzebę przekształcenia obszarów wiejskich w zrównoważone, odporne i innowacyjne obszary przyjazne środowisku naturalnemu.

W nowym planie strategicznym WPR lepiej chronione będą tereny podmokłe i torfowiska, które pochłaniają duże ilości dwutlenku węgla. W strefach buforowych wzdłuż cieków wodnych ograniczone zostanie stosowanie wszystkich rodzajów nawozów i środków ochrony roślin. Rolnicy muszą gospodarować glebami rolnymi tak, by chronić je przed erozją. W celu zachowania i przywrócenia różnorodności biologicznej 4% gruntów ornych w gospodarstwie zostanie przeznaczonych na obszary nieprodukcyjne.

Polska dąży do **ponad dwukrotnego zwiększenia powierzchni użytków rolnych pod uprawy ekologiczne do 2030 r.**

Ekoschematy będą zachęcać rolników do wdrażania praktyk przyjaznych środowisku i klimatowi, które wykraczają poza wymogi prawne, oraz do przechodzenia na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku rolnictwo. Ekoschematy dla rolników w Polsce będą miały charakter dobrowolny. Przeznaczony się na nie 25% puli środków na płatności bezpośrednio ze szczególnym naciskiem na **ochronę gleby i zrównoważone metody produkcji.**

- ➔ *Różnorodność biologiczna zależy od pszczoł i innych owadów zapylających. Dzięki specjalnemu ekoschematowi rolnicy mogą otrzymać wsparcie na wysiew co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych na wyznaczonych obszarach. Takich obszarów upraw roślin miododajnych nie można wykorzystywać do produkcji rolnej do dnia 31 sierpnia ani poddawać działaniu środków ochrony roślin. W latach 2023–2027 na uprawę roślin miododajnych Polska chce przeznaczać 30 000 hektarów rocznie.*
- ➔ *W ramach kompleksowego ekoschematu rolnicy mogą otrzymać wsparcie na wdrożenie do 8 praktyk rolnych przyczyniających się do poprawy stanu gleby – takich jak stosowanie międzyplonów ozimych lub wdrożenie planu nawożenia – które obejmą do 2,6 mln hektarów.*

2.3 ZRÓWNOWAŻONA POD WZGLĘDEM SPOŁECZNYM WPR

Konkurencyjność obszarów wiejskich w Polsce zależy m.in. od **poprawy stanu infrastruktury technicznej, lepszej dostępności podstawowych usług i rozwoju przedsiębiorczości**. Wprowadza się konkretne działania mające na celu zachęcenie młodych ludzi do podejmowania działalności rolniczej oraz wspieranie tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Plan będzie wspierał inicjatywy na rzecz inteligentnych wsi, w tym rozwój biogospodarki i gospodarki o obiegu zamkniętym. Wsparcie obejmuje również produkcję zdrowej żywności poprzez **ograniczenie stosowania pestycydów i antybiotyków oraz poprawę dobrostanu zwierząt**.

Polski plan kładzie duży nacisk na poprawę warunków życia zwierząt gospodarskich, zachęcając rolników do wychodzenia poza istniejące standardy w tym względzie poprzez płatności z tytułu dobrostanu zwierząt. Wsparcie to rekompensuje dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z wprowadzenia praktyk związanych z poprawą dobrostanu świń, bydła, owiec, kur niosek, brojlerów, indyków hodowanych na mięso, koni i kóz.

Realizacja planu będzie opierać się na zasadzie równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz równych szans dla kobiet i mężczyzn.

→ Wyższe standardy dobrostanu zwierząt – takie jak dodatkowa przestrzeń, zakaz wczesnego odsadzenia młodych od matki lub niektóre wymogi dotyczące wypasu – wykraczające poza wymogi prawne – zostaną objęte wsparciem w wysokości 1,4 mld EUR za pośrednictwem specjalnego ekoschematu. W porównaniu z poprzednim programem rozwoju obszarów wiejskich zakres wsparcia rozszerzono pod względem kwalifikowanych gatunków i praktyk.

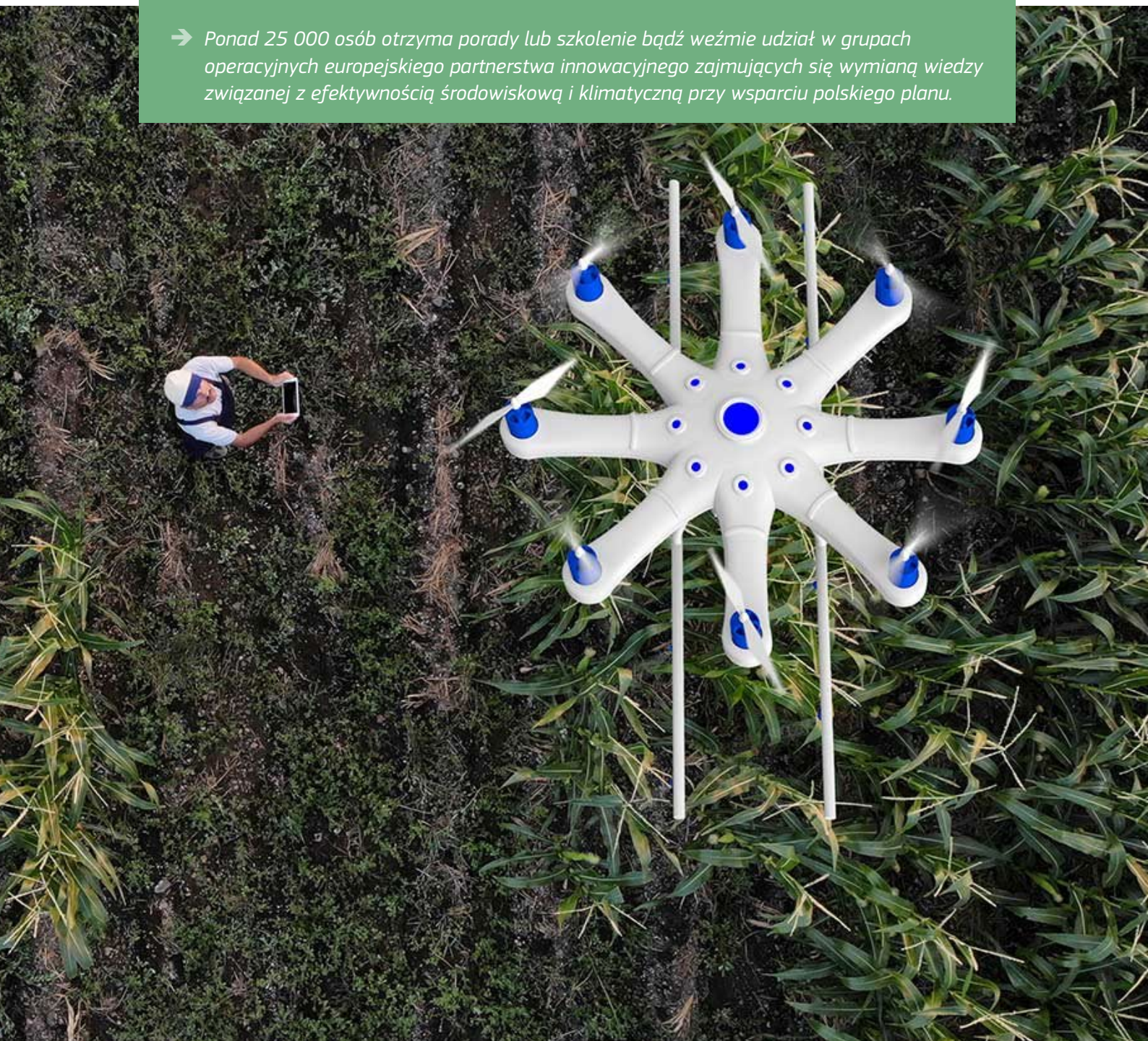
3. DZIELENIE SIĘ WIEDZĄ, INNOWACJE I CYFRYZACJA

Plan oferuje również wsparcie na działalność szkoleniową i doradczą dla rolników. Planuje się rozszerzenie i wzmocnienie systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS) oraz dalsze ułatwianie tworzenia grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EIP-AGRI) w celu opracowania i wdrożenia **innowacyjnych projektów**.

Wiele potrzeb obszarów wiejskich zostanie zaspokojonych za pomocą innych instrumentów UE, takich jak Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) lub Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), bądź też za pomocą inicjatyw krajowych. Polska przewiduje osiągnięcie **87% zasięgu sieci szerokopasmowych na obszarach wiejskich do 2025 r.**

→ *Ponad 127 000 osób skorzysta z doradztwa, szkoleń lub wymiany wiedzy bądź będzie uczestniczyć w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego wspieranych w ramach polskiego planu w latach 2023–2027.*

→ *Ponad 25 000 osób otrzyma porady lub szkolenie bądź weźmie udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego zajmujących się wymianą wiedzy związanej z efektywnością środowiskową i klimatyczną przy wsparciu polskiego planu.*

4. ZAŁĄCZNIK FINANSOWY

	Budżet EU (EUR)	Finansowanie krajowe (EUR)	Ogółem (EUR)
Płatności bezpośrednie	17 326 739 610	n/a	17 326 739 610
Wsparcie sektorowe	71 752 284	25 124 840	96 877 124
Rozwój obszarów wiejskich	4 700 585 847	3 067 167 462	7 767 753 309
Ogółem	22 099 077 741	3 902 292 302	25 191 370 043

Współfinansowanie krajowe nie obejmuje dodatkowego finansowania krajowego, o którym mowa w art. 146 rozporządzenia (UE) 2021/2115. Płatności bezpośrednie obejmują przydziały na bawełnę określone w załączniku VIII do rozporządzenia (UE) 2021/2115 i uwzględniają ewentualne przesunięcia między filarami. Płatności z tytułu wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 nie są ujęte w krajowym planie strategicznym. Krajowe finansowanie wsparcia sektorowego dotyczy wyłącznie pszczelarstwa. Rozwój obszarów wiejskich uwzględnia możliwe przesunięcia między filarami i obejmuje pomoc techniczną.

FINANSOWANIE UE ZAREZERWOWANE NA	W EUR	%
Cele środowiskowe i klimatyczne w ramach rozwoju obszarów wiejskich	2 041 855 240	43%¹
Ekoschematy w ramach płatności bezpośrednich	4 331 755 159	25%²
Program LEADER	389 680 000	8%¹
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	2 004 097 387	12%²
Potrzeby młodych rolników (wymiana pokoleń)	500 424 381	n/a³

Minimalne przydziały finansowe na wsparcie dla młodych rolników mogą być zarezerwowane albo w ramach płatności bezpośrednich, albo w ramach rozwoju obszarów wiejskich. Ekoschematy w ramach płatności bezpośrednich mogą mieć wartość niższą niż 25%, jeżeli korzysta się z możliwości stosowania mechanizmu rabatowego w ramach rozwoju obszarów wiejskich, zgodnie z art. 97 rozporządzenia (UE) 2021/2115. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu w ramach płatności bezpośrednich może być niższe niż 10%, zgodnie z art. 29 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

¹ w porównaniu z przydziałami na rozwój obszarów wiejskich określonymi w załączniku XI do rozporządzenia (UE) 2021/2115

² w porównaniu z alokacjami na płatności bezpośrednie określonymi w załączniku IX do rozporządzenia (UE) 2021/2115

³ nie dotyczy, ponieważ minimalna składka dla młodych rolników jest określona w kwotach bezwzględnych w załączniku XII do rozporządzenia (UE) 2021/2115

Więcej informacji finansowych można znaleźć w sekcji 6 i w załączniku V do polskiego planu strategicznego WPR.

